

2024-04-04

FÖRSLAG TILL YTTRANDE

Nacka kommuns dnr: KFKS-2024-00037

Finansdepartementets Dnr: Fi2023/03211

Förslag till yttrande över betänkandet Förändring genom försök – Försöksverksamhet i den kommunala sektorn (SOU 2023:94)

Sammanfattning

Nacka kommun ställer sig övergripande positiv till utredningens samtliga förslag till försök som kräver författningsändring. Nacka kommun är dock kritisk till att utredningen inte tagit fram något förslag inom arbetsmarknadsområdet.

Nacka kommuns synpunkter

Försöksverksamhet inom hälso- och sjukvårdsområdet (avsnitt 9)

Nacka kommun ställer sig positiv till förslaget till lag om försöksverksamhet med avtal om hälso- och sjukvård då det bygger på frivillighet. Möjligheterna för kommunen att nyttja denna möjlighet till försöksverksamhet är dock begränsad eftersom hälso- och sjukvård i ordinärt boende i Stockholms län är regionens ansvar. I lagförslagets första paragraf anges att regionen får lämna ekonomiskt bidrag till kommunen i samband med överenskommelse om försöksverksamhet, detta anser Nacka kommun ska ändras till att regionen ska lämna ekonomiskt bidrag till kommunen.

Förslaget till lag kan komma att innebära ekonomiska konsekvenser för kommunen då bemanningen kommer att behöva utökas, sjuksköterskor och även andra yrkeskategorier kommer att behöva kompetensutveckling och andra yrkesgrupper kan bli aktuella för att utföra arbete på boenden.

Försöksverksamheter med kommunal samverkan gällande lantmäteriverksamhet (avsnitt 10)

Nacka kommun tillstyrker författningsförslaget avseende försöksverksamhet med avtalsamverkan mellan kommunala lantmäterimyndigheter.

Nacka kommun delar utredningens uppfattning att försök gällande samverkan mellan kommunala lantmäterimyndigheter skulle ge värdefull ny kunskap i hur samverkan på

detta område kan påverka deltagande kommuners kapacitet inom samhällsbyggnadsområdet.

Nacka kommun ser att föreslagen samverkan mellan kommunala lantmäterimyndigheter skulle kunna leda till minskade handläggningstider hos den egna lantmäterimyndigheten under perioder med ökad arbetsbelastning.

Nacka kommun har en kommunal lantmäterimyndighet vars huvuduppdrag är att ansvara för fastighetsbildningen inom Nacka kommun. Fastighetsbildningen är en viktig och ofta tidskritisk del av genomförandeskedet i samhällsbyggnadsprocessen. Förrättningslantmätare som handlägger lantmäteriförrättningar är ett bristyrke. Den kommunala lantmäterimyndigheten har historiskt haft svårt att rekrytera personal i samma takt som krävs för att takta med den ökade ärendemängden som följt av Nackas expansiva stadsbyggande de senaste åren. Det har medfört att det under perioder varit långa köer för fastighetsbildning i Nacka. Problematiken med köer återkommer hos flera kommunala lantmäterimyndigheter och det statliga Lantmäteriet. I perioder av toppar och dalar ser Nacka kommun en stor fördel med möjligheten att samverka mellan kommunala lantmäterimyndigheter på det sätt som utredningen och författningsförslaget föreslår.

Nacka kommun ser även möjlighet till resurseffektivisering i och med föreslagen samverkan. Lantmäterimyndigheten i Nacka kommun arbetar proaktivt genom att delta som sakkunniga inom lantmäteri i planprocessen. Detta är ett arbetssätt som återfinns i olika utsträckning hos alla kommuner med en kommunal lantmäterimyndighet. Med föreslagen samverkan bedöms lantmäterimyndigheten i Nacka kommun ha ökad möjlighet att fortsätta prioritera deltagande i planprocessen, även under perioder med hög ärendeinströmning.

För att klara av perioder med högre ärendeinflöde utan att handläggningstider förlängs är det viktigt att kommunen kan bibehålla en robust organisation på den kommunala lantmäterimyndigheten även under perioder med lägre ärendeinflöde. Att författningsförslaget tillåter samverkan som gör att handläggare på den egna lantmäterimyndigheten kan handlägga ärenden på en annan kommunal lantmäterimyndighet ser Nacka kommun därför som en stor fördel.

Nacka kommun ser även att föreslagen samverkan kan bidra till värdefull kompetensöverföring mellan olika kommunala lantmäterimyndigheter. Detta skulle bidra till en ökad rättssäkerhet samt ökad spridning av effektiva arbetssätt och rutiner mellan myndigheterna.

Nacka kommun har även övervägt de nackdelar som kan komma med föreslagen möjlighet till samverkan. En styrka med att ha en kommunal lantmäterimyndighet är att

handläggare inom myndigheten har en lokalkännedom om förhållanden inom den egna kommunen. Denna lokalkännedom skulle en handläggare som handlägger ärenden inom en annan kommun sakna. En annan viktig aspekt är säkerhetsfrågan, främst kopplat till information som finns inom den egna myndigheten. Dessa nackdelar ser dock Nacka kommun kan överbryggas genom dialog och nära samarbete mellan de kommunala lantmäterimyndigheter som samverkar.

Försöksverksamhet med renat råvatten som dricksvatten (avsnitt 11)

Nacka kommun har inga egna anläggningar för vattenproduktion utan köper dricksvatten från Stockholm Vatten och Avfall. Vattentillgången är generellt god med tanke på att råvattnet hämtas från Mälaren som är Sveriges tredje största sjö. Samtidigt utgör Mälaren råvattentäkt för 2,2 miljoner människor i Stockholms län. Den regionala vattenförsörjningsplanen som antogs 2018 och aktualiserades under 2023 lyfter därför fram vikten av att skydda Mälaren och andra skyddsvärda vattentäkter i regionen samt att säkerställa redundansen i vattenförsörjningen, både vattenreningen och distributionen.

Det är inte aktuellt för Nacka kommun att bedriva motsvarande försöksverksamhet som utredningen föreslår mot bakgrund av att det inte finns någon infrastruktur för insamling av gråvatten eller egna vattenverk eller avloppsreningsverk och därmed kunskap om vattenrening. Däremot är Nacka kommun positiva till förslaget med tanke på att brist på dricksvatten är en av de samhällsutmaningar som kommunsektorn står inför, och som riskerar att drabba hela samhället. Nacka kommun är generellt positiv till återanvändning av vatten, exempelvis för bevattning och andra ändamål som inte kräver dricksvattenkvalitet, vilket lyfts fram i Nacka vatten och avfall AB:s Hållbarhetspolicy.

Försöksverksamheter för att motverka välfärdsbrottslighet (avsnitt 12)

Välfärdsbrottslighet måste motverkas. Nacka kommun är positivt inställd till att hitta former för att snabbare och mer effektivt än i dag få ta del av information om leverantörer för att i ett tidigt skede av upphandlingen kunna utesluta oseriösa leverantörer. Det är dock inte enbart vid en upphandling utan även löpande under avtalsperioden som det är viktigt att kunna få tidiga signaler om statusen på leverantören förändras. Det kan exempelvis vara ändrade ägar- och ledningsförhållanden, skatteskulder m.m.

Avsnitt 12.4

Nacka kommun anser att bedömningen att ge Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att kartlägga vilka myndigheter som ska ingå i en försöksverksamhet är positiv. Det är också lämpligt att det är Upphandlingsmyndigheten som håller ihop försöksverksamheten om informationsutbyte och uteslutningsgrunder. Enligt utredningen ska försöksverksamheten både hitta sätt att möjliggöra informationsdelning mellan parterna som deltar och ta fram nya frivilliga uteslutningsgrunder. Nacka kommun anser att man

bör fokusera på att hitta effektiva sätt att dela information på. Att skapa nya frivilliga uteslutningsgrunder kan varje upphandlande myndighet göra själv utifrån den information som kan delas. Den stora utmaningen idag är just informationsdelningen mellan myndigheter och att det inte finns något effektivt sätt att söka fram information om enskilda företag. Nacka kommun anser att alla statliga myndigheter bör ges i uppdrag att ansluta sig till Säker digital kommunikation (SDK) för att skynda på den säkra digitala kommunikationen. Detta skulle ge stora effektivitetsvinster. De kommunala upphandlande myndigheterna som deltar i försöksverksamheten bör vara av olika storlek sett till framför allt de delarna av organisationen som beställer, genomför och följer upp resultatet av upphandlingar, dvs inte nödvändigtvis antal kommuninvånare. En kommun som kan lägga stora resurser på att genomföra upphandlingar, både sett från beställarroll, genomförande av själva upphandlingen och den efterföljande avtalskontrollen har andra arbetssätt än en mindre kommun där färre resurser ska göra samma arbete. Oavsett storlek har alla samma behov av att hämta in information men det är viktigt att informationsdelningen som försöksverksamheten ska ta fram fungerar oavsett resurserna som kommunerna har. Det är också viktigt att de kommunala upphandlande myndigheterna som deltar i försöksverksamheten regelbundet genomför egna upphandlingar på området, det vill säga att de inte alltid använder sig av Adda eller andra inköpscentraler. Det är bara genom att genomföra egna upphandlingar på området som en kommun verkligen är insatt i problematiken och kan använda sig av sina egna erfarenheter i tidigare upphandlingar för att försöka hitta en lösning i försöksverksamheten som fungerar i praktiken. Vid valet av vilka kommunala upphandlade myndigheter som ska delta bör det säkerställas att några av de deltagande kommunerna planerar att genomföra upphandlingar på området under den period som matchar mot försöksverksamhetens testperiod. På så sätt kan man testa om informationsdelningen verkligen fungerar från alla perspektiv, bland annat avseende snabbhet, sekretess och mängden kontroller som ska genomföras under en begränsad tid.

Förslag som inte har beretts vidare (avsnitt 6.3)

Nacka kommun är kritisk till att försökskommittén inte tagit fram något förslag inom arbetsmarknadsområdet trots ett flertal förslag från flera av landets kommuner. Vidare anser Nacka kommun att Arbetsförmedlingen bör få tydligare uppdrag att främja försöksverksamhet. Nacka kommun föreslog redan år 2020 för regeringen att kommunen under en tidsbegränsad period skulle få helhetsansvar för både etableringsuppdraget och det arbetsmarknadspolitiska uppdraget riktat mot nyanlända och arbetssökande i Nacka. I ett sådant försök skulle både det strategiska och operativa ansvaret för samtliga arbetsmarknadsinsatser genom kundval delegeras till kommunen. Incitamentet för Arbetsförmedlingen att leverera effektiv verksamhet är idag lågt. Kommunerna tvingas därför att finansiera försörjningsstöd och ibland arbetsmarknadsinsatser för att täcka upp

för den bristande effektiviteten. Därför är det extra beklagligt att arbetsmarknadsområdet inte finns med i kommitténs förslag.

XX
Ordförande
XX-nämnden

XX
xx direktör
XX-nämnden